

Informacja sygnalna

Rynek usług płatniczych w 2013 r.¹

W niniejszej informacji przedstawione zostały wyniki działalności krajowych instytucji płatniczych oraz biur usług płatniczych (wraz z ich oddziałami i agentami), które są podmiotami nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego. Są to kategorie podmiotów zdefiniowane na mocy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. Nr 199, poz. 1175, z późn. zm.). W informacji przedstawione są dane o wykonanych transakcjach płatniczych krajowych instytucji płatniczych oraz o ich funduszach własnych, posiadanych środkach pieniężnych i innych formach prowadzonej działalności, a także o liczbie i wartości transakcji zrealizowanych przez biura usług płatniczych.

Krajowe instytucje płatnicze²

Na koniec 2013 r. działalność prowadziło 18 krajowych instytucji płatniczych (do końca 2013 r. KNF wydała 19 zezwoleń, natomiast jedna instytucja nie rozpoczęła świadczenia usług płatniczych w badanym okresie). Na początku 2013 r. działalność prowadziły 3 krajowe instytucje płatnicze, zaś na koniec I półrocza było ich 12. Spośród 18 krajowych instytucji płatniczych świadczących usługi 5 podmiotów realizowało wyłącznie usługę przekazu pieniężnego.

Według stanu na koniec 2013 r. działalność transgraniczną na terenie Unii Europejskiej prowadziły 2 krajowe instytucje płatnicze. Odnotowano 6 unijnych instytucji płatniczych prowadzących działalność w Polsce poprzez oddział. Na koniec omawianego okresu działalność transgraniczną w Polsce prowadziło 185 unijnych instytucji płatniczych.

W całym 2013 r. krajowe instytucje płatnicze zrealizowały 399,0 mln transakcji płatniczych (163,3 mln w I półroczu i 235,7 mln w II półroczu) na łączną kwotę 42,7 mld zł (17,3 mld zł w I półroczu i 25,4 mld zł w II półroczu). Średnia wartość jednej transakcji płatniczej w 2013 r. wyniosła 107 zł.

Tabl. 1. Transakcje płatnicze zrealizowane przez krajowe instytucje płatnicze w 2013 r.

Waluta	Liczba		Wartość		Opłaty i prowizje	
	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze

¹Informację opracowano na podstawie danych otrzymanych 12 września i 22 października 2014 r. z Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

²Dane krajowych instytucji płatniczych za I i II półrocze 2013 r. dotyczą odpowiednio 12 i 18 podmiotów, natomiast dane za II półrocze 2012 r. dotyczą 3 podmiotów.

	w tys. sztuk		w tys. zł		w tys. zł	
Ogółem	163 269,0	235 766,3	17 300 136,7	25 441 116,8	266 492,5	383 565,8
PLN	163 267,8	234 739,1	17 299 185,8	25 286 769,2	266 473,0	382 704,5
EUR	1,1	7,9	781,6	6 093,1	15,7	116,5
USD	0,1	0,4	165,6	553,5	3,7	11,0
CHF	-	2,3	-	2 820,1	-	42,7
inne waluty	0,0	1 016,6	3,7	144 881,0	0,1	691,0

Źródło: dane KNF.

Na koniec I półrocza 2013 r. żadna z krajowych instytucji płatniczych nie zadeklarowała udzielania **kredytów płatniczych**. Natomiast w II półroczu dwie krajowe instytucje płatnicze udzieliły 15,4 tys. kredytów płatniczych w złotych z terminem pierwotnym do 1 miesiąca, o łącznej wartości 75,9 mln zł.

Wśród poszczególnych **rodzajów usług płatniczych** w 2013 r. krajowe instytucje płatnicze zrealizowały 26,1 mln transakcji w zakresie świadczenia usług przekazu pieniężnego na łączną kwotę 3,5 mld zł. Najwyższą wartością 31,8 mld zł cechowały się transakcje płatnicze wykonane w ramach usługi zawierania umów z przedsiębiorcami o przyjmowanie zapłaty przy użyciu instrumentów płatniczych.

Tabl. 2. Liczba i wartość transakcji płatniczych w zakresie rodzajów usług płatniczych wykonanych przez krajowe instytucje płatnicze w 2013 r.

Wyszczególnienie	Liczba wykonanych usług płatniczych	Wartość wykonanych usług płatniczych
	w tys. sztuk	w tys. zł
Rodzaje usług płatniczych		
Przyjmowanie wpłat gotówki na rachunek płatniczy	3 596,6	359 432,6
Dokonywanie wypłat gotówki z rachunku płatniczego	8,3	930,7
Wykonywanie transakcji płatniczych:		
przez wykonanie usług polecenia zapłaty	-	-
przy użyciu karty płatniczej lub podobnego instrumentu płatniczego	413,0	56 222,5
przez wykonywanie usług polecenia przelewu	6 783,9	647 821,2
Wydawanie instrumentów płatniczych	523,5	257 835,9
Zawieranie umów z przedsiębiorcami o przyjmowanie zapłaty przy użyciu instrumentów płatniczych	307 194,2	31 783 443,0
Świadczenie usług przekazu pieniężnego	26 086,8	3 499 904,4
Wykonywanie transakcji płatniczych, w przypadku których zgoda płatnika na wykonanie transakcji udzielana jest przy użyciu urządzenia telekomunikacyjnego	-	-

Źródło: dane KNF.

Oprócz świadczenia usług płatniczych krajowe instytucje płatnicze mogą również świadczyć **usługi dodatkowe**, prowadzić systemy płatności lub inną działalność gospodarczą. Najczęściej świadczoną usługą dodatkową była w 2013 r. usługa wymiany walut. Wartość operacji z tego tytułu wyniosła 116,2 mln zł, zaś przychody, jakie krajowe instytucje płatnicze uzyskały w związku z prowadzeniem tej usługi, osiągnęły 2,6 mln zł. Wśród pozostałych form działalności krajowych instytucji płatniczych największym zakresem wyróżniało się prowadzenie innej działalności

gospodarczej. Przychody uzyskane z jej prowadzenia wyniosły 1 297,6 mln zł, zaś wartość operacji wyniosła 44,8 mld zł.

Tabl. 3. Rodzaj, zakres i struktura walutowa innych form działalności prowadzonych przez krajowe instytucje płatnicze w 2013 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Usługi dodatkowe			Prowadzenie systemów płatności	Inna działalność gospodarcza
		wymiana walut	bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych w celu wykonania transakcji płatniczych	przechowywanie i przetwarzanie danych		
Zakres działalności :						
przychody uzyskane związane z prowadzeniem działalności	tys. zł	2 617,3	-	-	131,1	1 297 602,3
koszty związane z prowadzeniem działalności	tys. zł	514,6	-	-	0,6	1 182 194,5
wartość operacji	tys. zł	116 248,4	31,7	-	218 076,7	44 821 509,2
liczba operacji	tys. sztuk	202,7	-	-	295,5	480 786,3
struktura walutowa operacji:						
PLN	tys. zł	87 934,3	30,5	-	218 076,7	43 916 636,2
EUR	tys. zł	25 772,8	0,6	-	-	516 980,1
USD	tys. zł	803,7	0,3	-	-	66 205,0
CHF	tys. zł	593,5	0,1	-	-	8 785,7
Inne	tys. zł	1 144,1	0,1	-	-	312 902,1

Źródło: dane KNF.

Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych zostały pomniejszone zgodnie z ustawą o usługach płatniczych i na koniec 2013 r. wyniosły 268,9 mln zł przy 240,1 mln zł na koniec I półrocza oraz 30,3 mln zł na koniec II półrocza 2012 r. Pomniejszenia funduszy własnych na koniec 2013 r. ukształtowały się na poziomie 35,3 mln zł, (w 2012 r. było to 5,0 mln zł), z czego kategoria wartości niematerialne i prawne w wysokości 31,2 mln zł stanowiła 88,4% całości pomniejszeń. Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (przed uwzględnieniem pomniejszeń) na koniec 2013 r. wyniosły 304,2 mln zł, z czego kapitał założycielski stanowił 97,1% i wyniósł 295,3 mln zł. W analogicznym okresie 2012 r. fundusze własne 3 działających wówczas instytucji płatniczych wyniosły 35,2 mln zł, a kapitał założycielski stanowił 98,3% tych funduszy. Przyrost wartości funduszy własnych na koniec 2013 r. uwzględniał także fakt rozpoczęcia działalności odpowiednio przez 9 i 6 krajowych instytucji płatniczych w I i II półroczu 2013 r.

Tabl. 4. Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (stan na koniec okresu)

Wyszczególnienie	II półrocze 2012	I półrocze 2013	II półrocze 2013
	w tys. zł		
Fundusze własne, w tym:	35 237,3	273 821,0	304 217,6
kapitał założycielski	34 592,7	251 259,6	295 311,7
kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-
niepodzielony zysk z lat ubiegłych	644,6	22 561,4	3 810,0
zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego	-	-	5 096,0
Pomniejszenia funduszy własnych	4 963,5	33 738,3	35 330,3
akcje lub udziały własne posiadane przez instytucję płatniczą, wycenione wg wartości bilansowej, wszelkie zobowiązania z tyt. emisji akcji uprzywilejowanych	-	-	-
wartości niematerialne i prawne (wg wart. bilansowej)	4 131,6	33 737,5	31 219,3
strata z lat ubiegłych	831,9	0,7	4 111,0
strata w trakcie zatwierdzania	-	-	-
strata netto bieżącego okresu	-	-	-
Fundusze własne (po pomniejszeniach)	30 273,8	240 082,7	268 887,3

Źródło: dane KNF.

Środki płynne krajowych instytucji płatniczych na koniec 2013 r. wyniosły 382,0 mln zł, przy czym na koniec I półrocza ich wartość ukształtowała się na poziomie 241,4 mln zł, a na koniec 2012 r. ich stan wynosił 117,7 mln zł. Na środki płynne w końcu 2013 r. złożyły się: środki na rachunku bieżącym nostro (371,5 mln zł na koniec roku), należności od podmiotów, którym można przypisać wagę ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni (8,5 mln zł) oraz środki pieniężne w kasie (2,1 mln zł).

Tabl. 5. Wartość finansowych środków płynnych krajowych instytucji płatniczych (stan na koniec okresu)

Wyszczególnienie	II półrocze 2012	I półrocze 2013	II półrocze 2013
	w tys. zł		
Środki płynne:	117 663,8	241 405,2	382 010,8
środki pieniężne w kasie	25,5	1 931,5	2 081,8
rachunek bieżący nostro	117 638,3	231 370,4	371 465,9
należności od podmiotów, którym można przypisać wagę ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni	-	8 103,4	8 463,1
instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni	-	-	-
papiery wartościowe uznane jako zabezpieczenie przez NBP	-	-	-

Źródło: dane KNF.

Biura usług płatniczych

Do przedstawienia Komisji Nadzoru Finansowego rocznej informacji sprawozdawczej za 2013 r. było zobowiązanych 1315 biur usług płatniczych. Obowiązek ten wypełniło 1053

jednostki³, co stanowiło 80,1% ogółu zobowiązanych biur. Ilość transakcji płatniczych zrealizowanych przez biura usług płatniczych w 2013 r. wyniosła 34,3 mln, natomiast łączna ich wartość wyniosła 5,4 mld zł. Średnia wartość jednej zrealizowanej transakcji płatniczej wyniosła 158 zł, zaś średnia wartość transakcji wykonanych przez jedno biuro płatnicze wyniosła 5,2 mln zł. W I i II półroczu 2013 r. odpowiednio 4 i 7 biur usług płatniczych przekroczyło kwartalny poziom wartości transakcji w wysokości 1,5 mln EUR.

Tabl. 6. Transakcje płatnicze zrealizowane przez biura usług płatniczych w 2013 r.

Wyszczególnienie	I półrocze	II półrocze
liczba (mln szt.)	18,2	19,4
wartość (mln zł)	2 875,9	3 066,1

Źródło: dane KNF.

³ Do dnia 03.04.2014.